

AKTYWNA WALKA Z KORUPCJĄ

Jacek Potulski, Marek Skwarcow

AKTYWNA WALKA Z KORUPCJĄ

ASPEKTY PROCESOWE I MATERIALNE

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzent

dr hab. Igor Zwoliński, prof. KPSW

Redakcja, skład i łamanie

Violet Design / Wioletta Kowalska

Projekt okładki i stron tytułowych

Filip Sendal

Publikacja sfinansowana ze środków Prorektora ds. Nauki UG
oraz Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UG

© Copyright by Uniwersytet Gdański

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-106-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel.: 58 523 11 37; 725 991 206

e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl

www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot

tel. 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	9
WSTĘP	13
ROZDZIAŁ I	
METODY AKTYWNEJ WALKI Z KORUPCJĄ –	
PODSTAWY PRAWNE	17
1. Geneza czynności operacyjno-rozpoznawczych w Polsce	17
2. Charakter prawny, definicja i zasady czynności operacyjno-rozpoznawczych	28
3. Projekt ustawy o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych	38
4. Uwagi terminologiczne	43
ROZDZIAŁ II	
METODY AKTYWNEJ WALKI Z KORUPCJĄ W UJĘCIU	
TAKTYKI KRYMINALISTYCZNEJ	47
1. Definicja taktyki kryminalistycznej	47
2. Taktyka kryminalistyczna a czynności dowodowe postępowania przygotowawczego	56
3. Zasady taktyki kryminalistycznej	61
3.1. Zasada działania zgodnego z etyką zawodową	63
3.2. Zasada praworządności	66
3.3. Zasada humanizmu	68
3.4. Zasada prawdy materialnej	69
3.5. Zasada obiektywizmu	71
3.6. Zasada szybkości działania	72

3.7. Zasady dokładności i wszechstronności badań, poszukiwań i działań	73
3.8. Zasada celowości działań	75
3.9. Zasada tajności	76
3.10. Zasada organizacji walki	77
3.11. Zasada dokumentowania czynności	79

ROZDZIAŁ III

KONTROLOWANE PRZYJĘCIE LUB WRĘCZENIE KORZYŚCI

MAJĄTKOWEJ – ISTOTA REGULACJI	81
1. Geneza i cel unormowania, definicja, organy uprawnione i zakres przedmiotowy	81
2. Klauzula subsydiarności a kontrolowane przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej	87
3. Przesłanki zastosowania	89
3.1. Zaistnienie przestępstwa z katalogu określonego w ustawie	89
3.2. Sprawdzenie uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie	95
3.3. Realizacja czynności operacyjno-rozpoznawczych zmierzająca do sprawdzenia wiarygodnych informacji oraz ustalenia sprawców	110
4. Możliwość niejawniej rejestracji kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej	121
5. Organ stosujący	125
6. Ramy czasowe kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej	132
7. Możliwość stosowania kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej w toku toczącego się postępowania karnego	135

ROZDZIAŁ IV

WYKORZYSTANIE INFORMACJI ZDOBYTYCH

W TRAKCIE KONTROLOWANEGO PRZYJĘCIA LUB WRĘCZENIA

KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ W POSTĘPOWANIU KARNYM	143
1. Rodzaje materiałów uzyskanych w trakcie kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej	143

2. Przepis art. 393 § 1 zdanie pierwsze k.p.k. jako instrument prawny zezwalający na wykorzystanie informacji uzyskanych w ramach kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej w postępowaniu karnym	155
3. Przesłanki wykorzystania jako dowód w postępowaniu karnym materiałów uzyskanych w trakcie kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej	163
4. Zniszczenie materiałów uzyskanych w ramach kontrolowanego przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej	178

ROZDZIAŁ V

KONTROLOWANE PRZYJĘCIE LUB WRĘCZENIE KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ W ŚWIETLE NORM KONSTITUCJI RP I KONWENCJI O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA

I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI	189
1. Uwagi wprowadzające	189
2. Kontrolowane przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej a zasada proporcjonalności	192
3. Kontrolowane przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej a prawo do prywatności	205
4. Kontrolowane przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej a prawo do odszkodowania za bezprawne działania organów państwa	211
5. Kontrolowane przyjęcie lub wręczenie korzyści majątkowej w kontekście orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	216

ROZDZIAŁ VI

KODEKSOWE REGULACJE UŁATWIAJĄCE WALKĘ Z KORUPCJĄ 227 |

1. Uwagi ogólne	227
2. Instytucja tzw. małego świadka koronnego	230
3. Klauzula bezkarności	237
4. Korzystanie wspólnie z klauzul „małego świadka” i bezkarności	250

ROZDZIAŁ VII	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA FUNKCJONARIUSZA ZA NARUSZENIE REGULACJI DOTYCZĄCYCH KONTROLOWANEGO WRĘCZENIA LUB PRZYJĘCIA KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ	253
1. Bezkarność odpowiedzialności za korupcję w przypadku wręczenia kontrolowanego	253
2. Dokumenty legendujące	258
3. Odpowiedzialność karna za naruszenie procedury związanej z wręczeniem kontrolowanym	268
4. Odpowiedzialność dyscyplinarna za naruszenie procedury związanej z wręczeniem kontrolowanym	275
PODSUMOWANIE – WYŁĄCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ „FIGURANTA” W PRZYPADKU NARUSZENIA ZASAD KONTROLOWANEGO WRĘCZENIA LUB PRZYJĘCIA KORZYŚCI MAJĄTKOWEJ	277
BIBLIOGRAFIA	285